

Megszavazták a flottaprogram költségeit.

(Saját tudósítónktól.) A tengerészeti albizottság ma összeült Bécsben, hogy letárgyalja a flottaprogram költségvetését.

Munkapárti körökben derülséget keltett a bizottsági ülés előtt, hogy *Károlyi Mihály* grófnak nyilatkozata, melyben a *francia pénzügyi* a mi gazdasági érdekeink ellen biztatta az Echo de Paris-ban, egyáltalán nem jelent meg. A francia újságnak november 17-től 27-ig megjelent számai már Budapestre érkeztek, de egyik sem közöl egy szót sem abból az intervjuból, melyet az ellenzék sajtója sietett rögtön világgá kürtölni. A delegáció tegnapi ülése egyáltalában nem keltette azt a nagy benyomást, amelyet az ellenzék attól várt. A bécsi *Reichspost* azt írja, hogy a tegnapi ülés lefolyása már a dunaparti parlamenti tanácskozások nívóját mutatja.

A tengerészeti albizottság a flottaprogramot letárgyalta, valamint a hadügyi albizottság is. A flottaprogramot több fölszólalás után az 1915-ik évig elfogadták, úgy általánosságban, mint részletekben.

A hadügyi albizottság szintén elfogadta a jövő évi költségvetést.

A mai — délelőtt és délután tartott — ülésekről ez a tudósítás szól:

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délelőtt *Dániel Ernő* báró elnöklésével ülést tartott. Az ülésen megjelentek *Krobatin* hadügyminiszter, *Haus* tengernagy, tengerészeti parancsnok, valamint a szakreferensek, a magyar kormány részéről *Tisza István* gróf miniszterelnök, *Hazai Samu* honvédelmi miniszter és *Harkányi János* báró kereskedelmi miniszter.

Az elnök kevéssel 10 óra után megnyitja az ülést. Üdvözölve a megjelenteket, biztosítja a tengerészeti vezetőséget arról a jóakaratáról, amelyet az albizottság a haditengerészet magyfontosságú érdekeivel szemben tanúsít és fölkérte a tengerészeti parancsnokot, hogy terjessze elő expozéját.

Haus Antal tengernagy, tengerészeti parancsnok köszönetet mondott az előzékenységetért és biztosította az albizottságot, hogy a legnagyobb súlyt a delegáció bizalmának elnyerésére veti. Ezután az expozét terjesztette elő.

Az albizottság tagjainak kezei közt lévő előterjesztések, ugymond, a következők: A tulajdonképeni költségvetés, rendes és rendkívüli költségvetés az 1914. év első felére, az 1911. és 1912. évben engedelmezett hiteleknek és az utolsó balkáni események folytán szükségessé vált fölszerelési hitelek utolsó évi részleteinek fele. Azonkívül két további előterjesztésben kéri a tenger alatt járó hajók két rendkívüli hitele rendeltetésének megváltoztatását, továbbá az 1913., illetőleg 1912. évi extraordinarium felhasználására és elszámolási határidejének kiterjesztésére. Ami a fő javaslatot és a tulajdonképeni költségvetést illeti, az abban premiiált összes szükséglet, az ordinarium és extraordinarium körülbelül 1.210.000 koronával nagyobb, mint a pro 1913. évre megszavazott korrespondáló félévi kvóta. E plusz az altiszti kérdés rendezésére külön megszavazott 920.000 korona felét teszi körülbelül.

Mint hogy a költségvetés tehát teljes összegével az ugynevezett *Schönaich-féle program keretén belül marad*, mézetem szerint felesleges volna, ha arról közelebbről tárgyalnánk, hogy mit tartalmaz. Annál többet kellene arról szólnom, hogy mit nem tartalmaz.

Első sorban *Monarch* hajóhadosztály pótlását gondoltam, amiről már a legutóbbi két év delegációiban is sok szó esett és amit már több mint egy év óta a külföldnek sok szaklapja is mint közzétettlenül elkövetkezőt tárgyal. Elég utalni arra, hogy egyrészt az

elavult, törpe csatahajók semmiképen sem állíthatók modern hajók csatavonalával szemben, másrészt legalább is 2 és fél — 3 évre van szükség a pótlásukra szánt hajók építésére. Tekintettel a gazdasági helyzetre és más halaszthatatlan követelményekre, ezáltal természetesen nem lehet a hajóépítéseket biztosítani s ezért az ezekre szükséges hiteleket jobb idők költségvetésébe kell fölvenni.

Ami továbbá a betervezett tulajdonképeni költségvetési javaslatból nem tűnik ki, az az a prekárius helyzet, amelybe a tengerészeti költségvetés a korábban említett paktum révén jutott és amelynek fő vonásait a bizottság előtt ismertetni már most is kötelesek érzem.

Darvay Fülöp előadó beszéde után *Chorin* Ferenc főrendiházi tag szólalt fel. Ugy veszi észre a költségvetésből, hogy a tengerészeti vezetőségnek az a szándéka, hogy az 1914. évi előirányzott költségeket már 1914-ben felhasználja. A flotta költségei az utolsó öt esztendő alatt megháromszorozódtak. Ez visszaszárt, mert a monarchiának mincseinek gyarmatai. Mindenütt máshol a flotta fejlesztése az illető ország világkereskedelmének fejlesztését vonja maga után, ez azonban nálunk nem következett be és aligba is fog bekövetkezni.

Tisza István gróf szólalt föl ezután és igyekezett *Chorin* érveit megdönteni. Megfeledezett *Chorin* Ferenc arról, — mondotta a miniszterelnök, — hogy az 1911. évi flotta-program változtatást nyert és hogy a változtatás elkerülhetetlen okok miatt következett be. A hátralévő összegbe valamivel több vé-

tetett föl. A még hátralévő 45 milliót 1911. évtől 1915-ig kell számítani.

— A monarchiának nem szabad lemondani arról, hogy az Adriai- s a Földközi-tengeren erős flotta álljon rendelkezésére és Olaszországnak is érdeke, hogy ha szövetségre lépett velünk, mint megfelelő nagyhatalom jöjjünk számításba, — minthogy ugyanez a monarchia kívánsága is Olaszországtól, — mondotta a miniszterelnök.

Lukács György, *Miklós Ödön*, *Okolicsányi László* és *Teleky József*, végül *Hazai Samu* báró és *Haus* Antal beszéltek még a javaslat mellett s azt úgy általánosságban, mint részletekben is elfogadták.

A hadügyi albizottság délután tartotta ülését. *Hegedüs* Loránt előadó terjesztette elő a költségvetés részleteit. 265 millió koronáról van ezuttal szó, tehát 43 millióval több a tavalyinál. Viszont 25 millió megmaradt a múlt évről, így voltaképen mégis 18 millió többletről van szó.

Lovász Márton nem fogadja el a javaslatot, a legnagyobb aggodalommal szemléli a folytonos és aránytalan emelkedést a kádási terhekben.

Chorin Ferenc, *Issekutz Aurél*, *Miklós Ödön*, *Okolicsányi László*, majd *Teleszky János* miniszter felvilágosítása után a költségvetést elfogadták.

Az ülés 6 órakor ért véget. Szerdán délután a pénzügyi albizottság ülésezik, esütörtökön délelőtt a boszniai költségvetést tárgyalják, délután pedig a zárszámadási albizottság tanácskozik.

Vélemények a város lapalapításáról.

— A helyettes polgármester, a pénzügyi és a kulturtanácsos nyilatkozata. —

(Saját tudósítónktól.) A tanács lapalapítási terve, úgy látszik, meghalt, mielőtt megszületett volna. A város érdekében jól esően konstatálhatjuk ezt azokból a nyilatkozatokból, amelyek alább következnek s amelyek épen a tanács három tagja részéről hangzottak el. Kiténik most már, hogy a tanács tagjai maguk sem tartják komolynak a dolgot, de a mellékkörülményekről egyben kiténik az is, hogy a lapalapítási terv mögött távolról sem annyira a közérdekek tubuzgó szolgálata, mint inkább privát, mondhatni teljesen egyéni ambíciók mozognak. Eppen *Balogh Károly*, a lapalapítási terv előadó tanácsosának a nyilatkozatából tudjuk meg a hiteles történetét annak, miért dobták bele a közhangulatba a közigazgatási szaklap ideáját akkor, amikor sokkal nagyobb horderejű, immár kész tervek várnak megvalósításra s inkább az állami kórház ügyét kellene sürgetni, mint a lapalapítás irracionalis terével pocsékolni az időt. Nos hát, a kiinduló pontja az egésznek egy szerény kis levélnek kezdődik, amit *Bárkányi Zoltán dr.* községi bíró, intézett a polgármesterhez, megkerülgetvén benne, hogy jó volna már egy közigazgatási szaklapot csinálni, amely híven közölné az előadói referádákat és a száraz bizottsági jegyzőkönyveket s ő, a községi bíró ur — bizonyára nem ellenszolgáltatás reménye nélkül, mert hiszen Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen — ambicionálná, hogy a város hivatalos lapjának a felelős szerkesztője legyen. A tiszta valóság az, hogy a tanács *Bárkányi dr. levele alapján kezdett foglalkozni a tervvel*, mint aki hirtelen és meggondolatlanul nagyon megőrül valaminek, mert az idea — ha a közigazgatás irányító faktori szempontjából nézzük — kétségtelenül tetszetős. Én, mint tanácsos, vagy tervkidolgozó, vagy közügy-kezelő,

nem szívesen veszem, ha a munkámat kritika késhegyére tűzve, nem taksálják úgy, ahogy én szeretném és ha rámutatnak tévedéseimre. Mert ha a kritika rosszal, és kifogásoló és ha a következetes hibákra következetesen mutat rá, azt jelenti, hogy aki ellen szól, az nem állja meg a helyét a maga hatáskörében sem. A másik mellékcélja volna tehát a hivatalos közigazgatási lapnak, hogy valamiképp simítsa, fésülje a közigazgatási bürokratizmus kinövéseit, tompítsa a fonokságait, egyenlitse a ferdeségeit és enyhítse a torzságait. Hogy ez így van, annak ékes bizonyossága az alábbi három nyilatkozat, amelyekből most már az is megállapítható, hogy a tanács nagyon is jól tudja, hogy a közigazgatási lapra ugyancsak ráízetne, még egyszer annyit bizonyosan, mint amennyibe a városi hirdetések közlése kerül. Tehát elesik a takarékoság argumentuma is, ezzel szemben még a közérdekek is súlyos sérelmet szenvednének, ha a város a közigazgatási lappal konkurrenciát csinálna a fejlődő szegedi nyomdaiparnak és a saját lapjával versenytársnak akarna beállni a fennálló szegedi lapok közé. De lássuk most a nyilatkozatokat.

BOKOR PÁL

helyettes polgármester

— A lapalapítási tervről most még érdemleges véleményt mondani korai volna, mert az ügy az előkészítés stádiumában van. A közigazgatásnak mindenesetre hasznára volna a hivatalos lap, amelyben híven és pontosan jelennének meg az előadói referádák, a bizottsági ülésekről fölvetett jegyzőkönyvek és a közgyűlési tudósítások. A közgyűlési tudósításokat például a lapok nem úgy hozzák, hogy azokban teret adnának a tanács javaslatainak is, hanem inkább közlik a komolytalan közbeszólásokat és az olyan bizottsági tagok fölszólalását, akik a tanács javaslatait támadják. Azután a közigazgatás bizonyos ügyeit a lapok más színben tüntetik föl és kvázi pellengére állítják a tanácsot, pedig